

Francesc Fontbona ha transcrit les memòries del seu pare, que va ser metge durant la Guerra Civil.
JOSEP LOSADA

TEMPS DE GUERRA
Francesc Fontbona
Editorial:
Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Barcelona, 2013)
Pàgines: 112
Preu: 12 euros

MEMÒRIES GLÒRIA FARRÉS

La mirada d'un home just

Enguany, Francesc Fontbona Vázquez (1913-1998) hauria fet 100 anys. Metge vocacional, l'estiu en què va obtenir la llicenciatura va començar la Guerra Civil. Les memòries d'aquell temps convuls, escrites a setanta-quatre anys i sense una voluntat clara que fossin editades, acaben de veure la llum a Publicacions de l'Abadia de Montserrat sota el títol *Temps de guerra*, gràcies a la transcripció del seu fill, l'eminent historiador de l'art Francesc Fontbona. Podrien fer pensar en els *Relats d'un jove metge*, de Bulgàkov, les experiències en condicions extremes d'un metge novell, però van més enllà. Perquè, si bé narren els avatars mèdics enmig del conflicte, es fa des d'una mirada crítica, sovint atònita, davant la complexitat política d'aquell període tràgic i crucial. És la crònica "viva, directa, a raig de ploma, només consultant la meua memòria de tot aquell drama viscut".

La narració transcorre per diversos escenaris: Barcelona, Mataró, Argenton, el front de l'Ebre, Manresa, Berga i, de retorn a Barcelona, el centre de detenció conegut com la txeca, els calabossos del Palau de Justícia i la presó Model. Per tots aquests llocs, hi travessem acompanyats de la mirada d'un home just que, intentant racionalitzar el caos que domina arreu i aprofitant la seva condició de metge, ajuda els uns i els altres. Mostra lúcida-ment, lluny de tot maniqueisme, l'abast del desastre.

La reflexió humanista que embolcalla tota la narració és extraordinària. Plató, Pascal, Pirande-

llo, però també Pasteur o Heisenberg apun- talen el text. Les anàlisis psicològiques que ens ofereix són d'una gran finesa. La seva visió—de metge i d'home de bé—excel·leix quan descriu la tortura, el confinament en condicions pèssimes o els marginats que poblen la Model. Les paraules sobre la tortura i el dolor són il·luminadores: "El dolor físic mata per la cruel solitud en què et trobes. Estàs sol, completament sol. Sol davant aquest Déu que no comprenem, únic reducte per aguantar i refugiar-te. L'altre dolor és el dolor psíquic. Aquest, tot i ser terrible, té una terapèutica. No deslliga com l'altre."

Impressiona com descriu l'actitud dels vencedors en entrar a Barcelona, que encara és ben actual: "El soroll de l'artilleria lleugera i pesada era incessant. Com més s'acostava el davallar d'aquell declivi de tres anys, més problemàtic ho veia. Coneixia massa bé aquest esperit tancat dogmàtic, teocràtic a l'asiàtica del pensar espanyol. Els catalans seriem més *perros* que abans. La mentalitat cas-

tellana no ha pogut mai pair la liberalitat, l'obertura, l'amor al treball, la diferència total del català, començant per la llengua i acabant pel dret, del poble català. Veia clar, com així fou, que entrarien a matar, plens d'ardor, d'un catolicisme Antic Testament alimentat de mites extravagants com Santiago el Major Matamoros i la Verge del Pilar capitana general de la raça imperial colonitzadora del món." Després de la guerra, sobreviurà exercint com a metge en la seva consulta privada del carrer Provença. *

L'apunt

El metge Francesc Fontbona Vázquez va néixer a Barcelona l'11 de setembre del 1913, en una família d'origen tarragoní vinculada al món marítim. Va morir el 25 d'octubre del 1998.

